

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

REMISSYTTRANDE
2018-04-03

Ett land att besöka – en samlad politik för turism och växande besöksnäring SOU 2017:95, diarienummer N2017/07438/FF

Smålands Turism AB är den regionala turism-organisationen för Region Jönköpings län i Småland. Vi har tacksamt tagit del av betänkandet "Ett land att besöka – en samlad politik för turism och växande besöksnäring" och lämnar vårt remissyttrande enligt nedan.

Smålands Turism AB har fört dialog med lokala organisationer, företag och politik i regioner och lyssnat in synpunkter i samband med remissyttrandet. Smålands Turism AB har även deltagit i dialogen med Regionala Nätverket för Turism i Sverige.

Inledning

Smålands Turism AB understryker vikten av en nationell politik som förstärker det arbete som sker regionalt och kommunalt för att främja besöksnäringens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet. Vi ser ett starkt behov av en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring. Att regionerna är utpekade som centrala utförare ser vi mycket positivt på. Likaså understryker vi vikten av att regeringen utvecklar, antar och genomför en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Från vårt regionala perspektiv ser vi ett tydligt behov utifrån att det idag saknas ett tydligt uppdrag (organisation) som ansvarar för helheten, både vad gäller utvecklingsfrågor, analys/statistik, kompetens och marknadsföring.

Vi anser att utredningen lagt för stor tonvikt på innovationer och det främjande systemet istället för att lyfta behovet av stöd för utveckling av turismaktörerna. Det vi även saknar är att utredningen inte har uppdragits att föreslå insatser för hur Sverige kan marknadsföras internationellt och att uppdraget inte omfattar en översyn av skatte- och avgiftsreglerna vilket i många avseenden är direkt avgörande för besöksnäringens utveckling.

Det regionala utvecklingsansvaret

Den regionala samordningsförmågan kring prioriterade utvecklingsfrågor är avgörande. Enligt utredningen ska turismen präglas av ett regionalt perspektiv som sträcker sig över administrativa gränser, därför föreslår Smålands Turism AB att de regionala utvecklingsaktörernas roll förstärks och utvecklas ytterligare.

Förslag till förbättringar - kapitelvis

Kapitel. 3.6.2 Ny nationell funktion för utveckling och innovation

Smålands Turism förordar alternativ 3. Vi är tveksamma till bildandet av en ny organisation eftersom det idag finns flera nationella organisationer som på olika sätt samordnar och främjar näringen. Likaså är det ytterst tveksamt att regioner och kommuner kan medfinansiera en organisation enligt förslaget. Vår inställning är att det är bättre att bygga vidare på det som finns istället för att skapa nya organisationer. Det är även viktigt att organisationen som ska sprida kunskap inte blir exklusiv utan en kunskapsnod och plattform där alla regioner (och kommuner) kan dela och ta del av kunskap. Därför förordar vi att Tillväxtverket ges ett utökad uppdrag och erforderliga resurser som ett första steg. Vi förordar även att nuvarande nationella organisationer som samlar besöksnäringens kommersiella verksamheter ges ett riktat nationellt verksamhetsstöd för utveckling av organisationerna under samma period som Tillväxtverkets utökade uppdrag.

Kapitel 4. Besöksnäringen – en del av ett hållbart samhällsbygge

Smålands Turism bedömer att det saknas en gemensam strategi för hur hållbarhet ska implementeras och genomsyra allt arbete på alla nivåer. Det behövs verktyg för att kunna integrera hållbarhetsarbetet både på företags- och destinationsnivå. Smålands Turism använder sig av Swedish Welcome, vilket är en utmärkt metodik för verksamhetsutveckling och ett verktyg för analyser på regional och nationell nivå.

Förslaget om att ge Tillväxtverket ansvar för samordning och kunskapsspridning inom kunskapsområdet Hållbar utveckling bör kompletteras med ett uppdrag att äga och samordna det av Tillväxtverket och regionerna utvecklade systemet för kvalitet och hållbarhetssäkring – Swedish Welcome.

Swedish Welcome utvecklas väl och används idag av cirka hälften av landets regioner. Med Tillväxtverket som nationell huvudman, skulle detta kunna bli det gemensamma system som efterfrågas av branschen.

Kapitel 5. Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

Smålands Turism AB anser att förslaget att fokusera på delnings- och plattformsekonomi är ett smalt perspektiv av en digitaliserad turism och besöksnäring. Förslaget beskriver inte hela den nödvändiga bredden i digitaliseringen.

Kapitel 6. Kompetensförsörjning

Skälen till utredningens prioritering av insatsområden för kompetensförsörjning och därmed förslag för a) strategisk kompetensförsörjning i besöksnäringens företag b) kartläggning av behov och insatser för sysselsatta hos offentliga aktörer .... c) aktörer som jobbar regionalt med främjande insatser för företag i besöksnäringens branscher, är kloka och förtydligar behoven av utökad, mångfacetterad och fördjupad kompetens hos flertalet aktörer för att nå resultat och hållbar besöksnäringensutveckling.

Ansatsen att samordna aktörer inom strategisk tillväxt på regional nivå, är bra men ställer krav på djup kunskap om besöksnäringens drivkrafter. Samordning på regional nivå bör leda till att de strategiska insatserna tar avstamp i geografiska skillnader.

Kapitel 7. Utveckling, innovation och forskning

Smålands Turisms förslag till en nationell funktion kan i detta arbete tillvarata kompetensen och kraften i regionala organisationer och akademien över hela landet. Utveckling, innovation och forskning är ett av de områden där förslaget tillvaratar regionala innovationsstrukturer och innovationsområden vilket är avgörande för att vi ska kunna stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige.

Forskningen kring samhällsutmaningarna är ett viktigt instrument för att besöksnäringen ska kunna ytterligare utvecklas som jobb- och integrationsmotor. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande är väl lämpat att leda arbetet men måste kopplas till andra organ såsom Yrkehögskoleutbildningar och gymnasieskola såväl som andra forskningsfinansiärer.

Smålands Turism ser gärna att utbildningsinsatser även sätts in vad gäller "Värdskap". "Hospitality Management" finns i stort sett på alla universitet ute i världen, men inte i något fall på universiteten i Sverige.

Kapitel 8. Data, statistik och analys

Smålands Turism anser att det saknas en redogörelse och förslag på insatser som hanterar data, statistik och analys för att mäta och följa upp turismaktörernas kvalitet utifrån en besökares perspektiv och aktörernas utveckling utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vi förslår därför att kapitlet kompletteras med en redogörelse och förslag på insatser för utveckling av en nationell databas i syfte att kunna analysera besöksnäringens utveckling utifrån ett besökar- och hållbarhetsperspektiv. För detta anser vi att man bör basera arbetet på Swedish Welcome-metoden.

Kapitel 9. Trafikutbud och transporter

Smålands Turism understryker vikten av kopplingar mellan stad och landsbygd och betonar samtidigt att allmänna färdmedel utgör ett viktigt verktyg för den växande besöksnäringen. Vi ser att vissa av förslagen innebär att:

- ny lagstiftning kring kollektivtrafikområdet kommer att krävas för att en del av förslagen ska verkställas
- EUs lagstiftning troligen berörs för resegarantilagen
- relationen till de regionala trafikplanerna behöver genomlysas
- inter-mobilitet bör eftersträvas och besökarens perspektiv beaktas
- den internationella besökarens transportsätt bör beaktas, eftersom den största andelen reser idag med bil

Kapitel 10 Naturturism

Smålands Turism understryker vikten av utredarens bedömning kring samverkans- och avtalsmodeller. Vi konstaterar även att tillgång till lämpliga marker är grunden för naturturismföretagarens verksamhet. För detta krävs en samverkan baserad på respekt för allemansrätt, ägande- och brukanderätt och som syftar till utveckling av natur som resurs för kommersiell verksamhet inom naturturism. Vi föreslår därför att kapitlet kompletteras med en redogörelse och förslag på insatser baserat på den nationella delstrategin för naturturism som nu tas fram av besöksnäringen.

Smålands Turism AB förordar ökat användande av tillgänglig internationell erfarenhet inom området via UNESCOs samlade expertis och kunskap kring utveckling av hållbar besöksnäring i skyddade områden (natur/kultur-världsarv). De svenska världsarven borde medtas i förslaget om nationalparker och biosfärområden. NVV och RAÄ som ansvariga myndigheter för världsarvskonventionen kan med fördel använda och sprida dessa vedertagna och beprövade system för säkerställt långsiktig förvaltande, hållbar utveckling i alla tre dimensioner och förmedling av världarv/besöksmål/skyddad kultur-naturmiljö.

Smålands Turism önskar också ett förtydligande gällande Länsstyrelsernas roll som möjliggörare för besöksnäringens utveckling och vill särskilt peka på tillgänglighöjandet inom nationalparker och naturreservaten för ett utökat entreprenörskap.

Smålands Turism AB ifrågasätter utredningen förslag om att Statens Jordbruksverk specifikt skall ansvara för kunskap och information om fisketurism. Vi konstaterar att Statens Jordbruksverk via Länsstyrelsen nu har mandat och stora resurser för att framarbete regionala, så kallade fisketurismstrategier vilka inkluderar marknadsföring och affärsutveckling och att Länsstyrelsen därefter söker regionala utvecklingsmedel för förverkligande av dessa strategier. Vad Statens Jordbruksverk kallar nationell fisketurismstrategi har ingen koppling till nationella besöksnäringstrategin och därmed gör Länsstyrelsen samma bedömning på regionalt plan

Därmed ställer vi oss även frågande till förslagen om Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens speciella uppdrag inom vad man i utredningen beskriver som "naturturism i skog" och "vilt- och jaktturism". Företagandet inom besöksnäringen är ofta småskaligt. I Region Jönköpings län är detta mycket tydligt och på landsbygden är många företagare "kombinatörer" och låter sig inte enkelt beskrivas i specialiserade roller. Myndigheter med lägre kunskap kring besöksnäringens ekosystem och drivkrafter gör utvecklingen och samordningen en björntjänst genom att bilda nya marginella, subgrupper. Smålands Turism AB förordar istället utökat uppdrag via regleringsbrev till samtliga myndigheter med beröring till besöksnäringen.

De friluftspolitiska målen i nr 6 om Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling och mål 7 om Skyddade områden som resurs för friluftslivet har stor påverkan på utvecklingsmöjligheterna för besöksnäringen i Region Jönköpings län och Smålands Turism AB föreslår fler regeringsuppdrag till Tillväxtverket samt regionala instruktioner med ansvarsfördelningar kopplade till friluftsmålen preciseringar.

Kapitel 11. Kulturturism

Smålands Turism AB föreslår att utredningens förslag om Statens Fastighetsverks uppdrag om besöksmålsutveckling i statens ägande även blir riktlinjer för besöksmålsutveckling och företagande i andra statligt ägda miljöer och fastigheter, såsom natur- och skogsmiljöer. Smålands Turism AB föreslår att metoder och modeller för ökat levandegörande och besöksmålsutveckling av Statens Fastighetsverk bestånd även skall spridas till andra offentliga förvaltare, av för besöksnäringen, intressanta miljöer.

Smålands Turism AB föreslår att utredningens förslag om hållbar besöksmålsutveckling av världsarven i Sverige även fastställer de regionala besöksnäringorganisationernas medverkan och att utgångspunkten för arbetet är UNWTOs och UNESCOs modeller för hållbar besöksnäringensutveckling och UNESCOs världsarvskonvention.

Kapitel 12. Måltidsturism

Smålands Turism AB anser att utredarens beskrivningar av området och förslagen är högst relevanta och mycket bra. Smålands Turism AB vill gärna ännu starkare understryka vikten av ett adekvat och efterfrågat måltidsutbud som en avgörande konkurrensaspekt för Sveriges besöksnäringens exportförmåga. Och precis som utredaren konstaterar, instämmer vi - alla besökare måste äta och dricka, alldeles oavsett reseanledning.

Främjandet och organiseringen de senaste 10 åren av utvecklingsarbete kring mat, dryck och måltidsupplevelser har resulterat i vad vi nu ser, mycket tydliga regionala skillnader. En handfull regioner och storstäder visar föredömligt på värdet och resultaten av kraftfull regional samordning kring denna centrala utvecklingsfråga för besöksnäringen och för den regionala attraktiviteten. Därav efterfrågar Smålands Turism AB fler förslag till ökad regional utvecklings- och samordningskraft så att hela Sverige på sikt har autentiska måltidsupplevelser för export och ett konkurrenskraftigt regionalt utbud.

Utveckling av kunskap kring och förståelse för regional särart, autenticitet och fokuset på konkurrensförmåga, är klokt resonerat i utredningen. Det är önskvärt att en sammanhållen politik och vikten av en hållbar tillväxt i besöksnäringen förstärks i Livsmedelsstrategin.

Kapitel 13. Evenemangs- och möteslandet Sverige

I likhet med Regionala Nätverket för Turism stöder vi helt utredarens förslag att möten och evenemang måste få en tydligare plats i besöksnäringen och göras till en viktig del i den nationella strategin. Den strategiska kommunikationen av möten och evenemang bör stärkas. Internationella möten och evenemang är ett mycket viktigt verktyg för att det skall vara möjligt att uppnå målsättningarna i regeringens exportstrategi. Möten och evenemang ökar svensk synlighet på världsmarknaden på motsvarande sätt som annan internationell turism gör.

Vi anser också att det bör bli en del i en ny nationell strategi.

Kapitel 14. Regler, tillstånd och tillsyn

Besöksnäringen är en näringsgren och bransch som mer än många andra tyngs av ett omfattande regelverk, tillståndsprocesser och tillsyn. För att förenkla för företagen och samtidigt utöva en relevant tillsyns krävs förenklingsprocesser, samsyn kring avgifter och ett omfattande digitaliseringsarbete.

SMÅLANDS TURISM AB

Lena Larsson
vd